

Τραπ. κ.ά.) : "Εχω μιὰ ὁμορφη γαττίτσα. "Ωραία πού 'ναι γαττίτσα σας! σύνηθ. || Ἄσμ.

Ανέβα 'ς τὴ μὴλέτσα/κόψε μιὰ βεργίτσα
χτύπα τὴ γαττίτσα/νὰ κάμη κουραδάκια
(αἰδικόν) ἈΡουμ. (Φιλιππούπ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. γατ-
τάκι 1. 2) Εἶδος παιδιᾶς ἀγωριῶν, καθ' ἣν οἱ παῖκται χω-
ρίζονται εἰς δύο ἰσαριθμούς ομάδας. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν μίαν
ομάδα, ἰστάμενοι πλησίον ἀλλήλων καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν
ἐπικύπτουν, ἐπικύπτουν στηριζόμενοι διὰ τῶν χειρῶν ἐπὶ
τῆς ράχεως τῶν παραστατῶν, πλὴν ἑνός, ὅστις ἵσταται
ἐπισθεν αὐτῶν, κρατῶν ἄκρον σχοινίου, οὗτινος τὸ ἕτερον
ἄκρον κρατεῖ εἰς τῶν ἐν ἐπικύψει παικτῶν, διὰ δὲ τῆς
ἑτέρας χειρὸς λωρίδα, καὶ ὑποδύεται οὕτω τὴν «γαττί-
τσαν», τὸν φύλακα δηλ. τῆς ομάδος του. Οἱ ἀποτελοῦν-
τες τὴν ἑτέραν ομάδα προσπαθοῦν νὰ ἀναβοῦν ἐπὶ τῆς
ράχεως τῶν πρώτων χωρὶς νὰ τοὺς κτυπήσῃ διὰ τῆς λω-
ρίδος ἢ «γαττίτσαν». Ἐὰν κτυπήσῃ κάποιον, εἴτε κατὰ τὴν
προσπάθειαν πρὸς ἀνάβασιν, εἴτε κατὰ τὴν κάθοδόν του
ἐκ τῆς ράχεως τῶν ἐν ἐπικύψει διατελούντων, ἀνταλλάσ-
σονται οἱ ρόλοι τῶν ομάδων, καὶ ἡ παιδιὰ συνεχίζεται Πε-
λοπν. (Κυνουρ. Μαντίν.) β) Εἶδος παιδιᾶς κορασίδων,
καθ' ἣν αἱ παῖκτριαι σχηματίζουν κύκλον ἀλληλοκρατού-
μεναι ἐκ τῶν χειρῶν, πλὴν δύο, ὧν ἡ μία ὑποδύεται τὴν
«γαττίτσαν» καὶ ἵσταται ἐντὸς τοῦ κύκλου κρατοῦσα βέρ-
γαν, διὰ τῆς ὁποίας προσπαθεῖ νὰ κτυπήσῃ τὴν ἑτέραν, ἥτις
ὑποδύεται τὸ «ποντίκι» καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχεται
καὶ νὰ ἐξέρχεται τοῦ κύκλου. Ἐὰν τὸ κατορθώσῃ, ἡ κτυ-
πηθεῖσα καταλαμβάνει τὴν θέσιν τῆς παικτρίας, ὅπισθεν
ἢ ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας εὕρισκετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην,
ἢ τελευταία δὲ αὕτη ἀναλαμβάνει τὸν ρόλον τῆς «γαττί-
τσας», ἥτις ὑποδύεται τώρα τὸ «ποντίκι», καὶ ἡ παιδιὰ
συνεχίζεται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον Μακεδ. (Γκριντ.) Πβ.
γάττα 8β. 3) Κατὰ πληθ., εἶδος κολυμβήσεως μικρῶν παι-
δίων, ἥς τὸ χαρακτηριστικὸν εἶναι ἡ κίνησις μόνον τῶν κνη-
μῶν καὶ τῶν παλαμῶν Μεγίστ.: Κάμνει κατ-θέττες. Πβ.
γάττα 6.

γαττοβύζα ἐπίθ. θηλ. ἀμάρτ. κατ-τοβύζα Κύπρ. κα-
τσοβύζα Νάξ. (Ἀπύρανθ. Φιλότη. κ.ά.) Οὐδ. κατσοβύζικο
Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάττα, παρ' ὃ καὶ κάττα, καὶ βυζί.
Ἐπὶ αἰγός, ἢ γαττορρώγα, ὃ ἰδ. ἐνθ' ἄν.: Κατσοβύζες
εἶν' οἱ πλεονεξοῦντες σου ζούλες (ζούλες=αἰγες) Ἀπύρανθ.

γαττοκέφαλο τό, πολλαχ. γαττοκέφαλου πολλαχ. βορ.
ἰδιωμ. κακιοκέφαλο Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάττα ἢ γαττί, παρ' ὃ καὶ κακί, καὶ κεφάλι.
1) Ἡ κεφαλὴ τῆς γαλῆς πολλαχ. : Παραφύλαξα νὰ ἰδοῦ
ποῖός μ' τρώει τὰ π'λλιά κι σὶ ν'ιά στιγμὴ λέπον κι φά'ν'κι
'πού τ' γουττότρουπα ἕνα γαττοκέφαλου Εὐβ. (Ἀκρ. κ.ά.)
Κατιβάξ' κατ' μπ'κιές σὰ γαττοκέφαλα (σκωπτικῶς καὶ
ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον ἐπὶ τεμαχίων ἄρτου ἢ ἄλλης στερεᾶς
τροφῆς μεγαλυτέρων τῶν κανονικῶς χωρούντων εἰς τὸ στό-
μα) αὐτόθ. Ἀρπαξὶ τὰ τ'ρουπ'τάρια κι τὰ πάιρι κατ' σὰ
γαττοκέφαλα (ὁμοίως) αὐτόθ. Βάνει κατ' βουκιές σὰ γα-
κιοκέφαλα (ὁμοίως) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Συνών. γαττου-
λοκέφαλο.

γαττοκέφαλος ἐπίθ. Μακεδ. (Τσοτὶλ.) Θηλ. κατσοκε-
φάλα Ἡράκλ. Σχιν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάττα ἢ γαττί, παρ' ὃ καὶ κατσί, καὶ
κεφάλι.

1) Ὁ ἔχων κεφαλὴν ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν τῆς γαλῆς
Τσοτὶλ. || Ἄσμ.

Σὰς πήραμε, σὰς πήραμε τὶς πρώτες τὶς κοπέλες.
—Μὰς πήρατε, μὰς πήρατε τὶς πρώτες κασσιδιάρες.
—Πότε μὰς τὶς δάνεισες, μαῦρε γαττοκέφαλε;
—Πέρισι τοῦτον τὸν καιρό, μαῦρ' ἀρκουδοκέφαλε.

2) Οὐσ. θηλ., ὁ ἰχθὺς σκόρπαινα ἢ γρομφᾶς (scorpaena scro-
fa), τῆς οἰκογενείας τῶν σκορπαινιδῶν (scorpaenidae)
Ἡράκλ. Σχιν. Συνών. σκορπίνα, σκορπιός.

γαττοκούραδο τό, Πελοπν. (Γαργαλ.)
Ἐκ τῶν οὐσ. γάττα καὶ κουράδι.

Τὰ περιττώματα, αἱ ἀκαθαρσίαι τῆς γαλῆς : Ἐκεῖ χάμου
'ς τὴν ἐβατὴ ἢ ἐρμαδιακίᾳ ἢ γάττα μας γιόμισε τὸ μέρος
γαττοκούραδα Συνών. ἰδ. ἐν λ. γαττί 1.

γαττολάσι τό, Πελοπν. (Γαργαλ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. γάττα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -λάσι,
δι' ἣν βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2, 457/58.

Γαττομάνι, ὃ ἰδ. : Ποῦ βρέθηκε οὐλο 'φτοῦνο τὸ γατ-
τολάσι πού μαζώχτηκε 'ς τὸ λιακωτό;

γαττολέος ὁ, ἀμάρτ. καττολέος Πόντ. (Κρώμν. Οἶν.)
καττολέγος Πόντ. (Ὁφ. Τραπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάττος, παρ' ὃ καὶ κάττος, καὶ λέος,
δι' ὃ ἰδ. λέοντας.

Γάττος 1, ὃ ἰδ.

γαττόλυσσα ἡ, Ἀθῆν. Πειρ. κ.ά. γαττόλ'σσα Εὐβ.
(Ἀκρ. Ψαχν. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. κ.ά.) καττόλυσσα Πε-
λοπν. (Γαργαλ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάττα ἢ γάττος καὶ λύσσα.

1) Ἡ λύσσα τῶν γαλῶν ἐνθ' ἄν. : Μὴν πιάνης τὴ γάττα,
θὰ κολλήσης γαττόλυσσα! (ἀπαγορευτικὴ συμβουλὴ εἰς
παιδίον πρὸς ἐκφοβισμόν) Ἀθῆν. κ.ά. Ἐπισὶ γαττόλ'σσα
τοῦ καλονκαίρ' κι λύσσιμαξαν οὐλες οἱ γάττες τ' χουριού Εὐβ.
(Ἀκρ.) || Φρ. Πεινόλυσσα καὶ καττόλυσσα νὰ σὲ πιάσῃ!
(ἀρὰ ἄνευ σημασίας πρὸς παιδίον παραπονούμενον συχνὰ
ὅτι πεινᾷ) Πελοπν. (Γαργαλ.) 2) Συνεκδ., ἡ μετὰ πονη-
ρίας καὶ θράσους διαπράττουσα ζημίας, ἡ οἶονει λυσσῶσα,
γαλῆ Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν. κ.ά.) : Ἐχοῦμι ν'ιά γαττόλ'σσα
π' δὲ τζ' γλυτώ'ν τίποντα Ἀκρ. Εἴχαμι λ'γά' τυρὶ 'ς
τοῦ διωμάτ' κι μπῆκι κελ'ν ἢ γαττόλ'σσα τ'ς ρ'τό'σας
κι τό 'φας αὐτόθ. Ψίτ! γαττόλ'σσα! (πρὸς γαλῆν ἐπι-
χειροῦσαν νὰ ἀρπάσῃ τι) αὐτόθ. Συνών. λυσσόγαττα.

γαττομάζωμα τό, Ἀθῆν.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάττα καὶ μάζωμα.

Γαττομάνι, ὃ ἰδ. : Τί γαττομάζωμα εἶν' αὐτὸ πού γίνε-
ται κάθε βράδν 'ς τὴν αὐλή μας!

γαττομαλλήθρα ἡ, ἀμάρτ. καττομαλλήθρα Πελοπν.
(Γαργαλ. Σουδεν. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαττόμαλλο, παρ' ὃ καὶ καττόμαλλο,
καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ήθρα.

Γαττόμαλλο 1, ὃ ἰδ. Συνών. ἀναμαλλήθρα.

γαττομαλλιά ἡ, ἀμάρτ. κατ-θομαλλιά Μεγίστ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. γαττόμαλλο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιά.
Εἶδος φυτοῦ προσομοιάζοντος πρὸς τὸν νάρκισσον.

γαττομαλλιάζω ἀμάρτ. γαττομαλλιάζω Στερελλ.
(Αἰτωλ. Γραν. Ὑπάτ. κ.ά.) καττομαλλιάζω Πελοπν. (Ἀν-
δρίτσ. Δυρράχ. Ἡλ. Καλάβρ. Μεσσ. Τριφυλ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὗς. **γαττόμαλλο**, παρ' ὃ καὶ **γατσόμαλλο** καὶ **κατσόμαλλο**, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάζω.

1) Φέρω λεπτὸν καὶ ἄχρουν τρίχωμα εἰς τὸ πρόσωπον ἢ περὶ τὸν αὐχένα (ἐπὶ παιδῶν ἡβώντων ἢ καὶ ἐνηλίκων ἀσθενούντων ἢ ἄλλως κακοτυχούντων) Πελοπ. (Δυρράχ. Καλάβρ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γραν. Ὑπάτ. κ.ά.) : Ἀρχίνησε νὰ κατσομαλλιάρῃ ὁ Σωτήρης Καλάβρ. Συνών. ἀναμαλλιάρω 1a. 2) Πάσχω ἀνόρθωσιν τῶν λεπτῶν τριχῶν τοῦ προσώπου, ἀνορθοῦνται αἱ μικραὶ τρίχες τοῦ προσώπου μου (ἐνεκα ψύχους, ἀσθeneίας ἢ ὑπερβολικῆς ἀδυναμίας) Πελοπ. (Ἀνδρίτσ. Δυρράχ. Ἡλ. Μεσσ. Τριφυλ.) Στερελλ. (Γραν. Ὑπάτ. κ.ά.) : Σὶ καρτέρ'σα 'νιὰ ὧρα κὶ γατσουμάλλισα ἀπ' τοῦ κρύου Γραν. Γατσουμαλλιάρ' οὐ ἀνθροῦπους ἅμα δυσ'χάη αὐτόθι. Δὲ βλέπεις πῶς ἐκατσομάλλισα ἀπ' τὴν ἀρρώστια; Δυρράχ. Συνών. ἀνακατσί-ιάζω 1, κατσίιάζω. 3) Μεταφ., δίδω τὴν ἐντύπωσιν, ἔχω ἐμφάνισιν ἀσθενούντος ἢ δυστυχοῦντος, φαίνομαι λίαν καχεκτικὸς ἢ δυστυχῆς Πελοπ. (Δυρράχ. Καλάβρ.) Μετοχ. 1) Ὁ φέρων λεπτὸν χνοῦν εἰς τὸ πρόσωπον Στερελλ. (Αἰτωλ. Ὑπάτ. κ.ά.) 2) Ὁ λίαν ἀδύνατος καὶ ζαρωμένος Πελοπ. (Καλάβρ. Τριφυλ.) Συνών. κατσιασμένος, δι' ὃ ἰδ. κατσίιάζω.

γαττομαλλιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. κατσομαλλιάρης Πελοπ. (Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. **γαττόμαλλο**, παρ' ὃ καὶ **κατσόμαλλο**, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάρης.

Ὁ φέρων εἰς τὸ πρόσωπον ἢ τὸν αὐχένα περισσότερα τῶν συνήθων «κατσόμαλλα», δι' ὃ ἰδ. **γαττόμαλλο** 1.

γαττομάλλισμα τό, ἀμάρτ. γατσουμάλλισμα Στερελλ. (Αἰτωλ.) κατσομάλλισμα Πελοπ. (Γαργαλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. **γαττομαλλιάρω**, παρ' ὃ καὶ **γατσομαλλιάρω** καὶ **κατσομαλλιάρω**.

Ἡ παρουσία ἰσχνοῦ καὶ ἀχρόου τριχώματος εἰς τὸ πρόσωπον (ἐπὶ παιδῶν ἡβώντων ἢ ἐνηλίκων ἀσθενούντων ἢ δυστυχοῦντων) ἐνθ' ἄν. : Ἐφαί τώρα οὐ Στάθ'ς κὶ γλύτουνσι ἀπ' τοῦ γατσουμάλλισμα Αἰτωλ.

γαττομαλλίδα ἡ, ἀμάρτ. κατσομαλλίδα Πελοπ. (Δημητσ. Καλάβρ. Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. **γαττόμαλλο**, παρ' ὃ καὶ **κατσόμαλλο**, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίδα.

Γαττόμαλλο 1, ὃ ἰδ. Συνών. ἀναμαλλίδα 3.

γαττόμαλλο τό, ἀμάρτ. γατσόμαλλον Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν. κ.ά.) Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Γραν. Τριχων. Ὑπάτ. κ.ά.) κατσόμαλλο Πελοπ. (Γορτυν. Δημητσ. Δυρράχ. Μεσσ. Τριφυλ. κ.ά.) κασόμαλλο Μύκ.

Ἐκ τῶν οὗς. **γαττί** καὶ **μαλλί**.

1) Τὸ ἰσχνὸν καὶ ἄχρουν τρίχωμα τοῦ προσώπου καὶ τοῦ αὐχένος (ἐπὶ παιδῶν ἡβώντων ἢ ἐνηλίκων ἀσθενούντων ἢ ἄλλως δυστυχοῦντων ἢ καὶ πασχόντων ἐξ ὑπερβολικοῦ ψύχους) Ἡπ. Πελοπ. (Γορτυν. Δημητσ. Δυρράχ. Μεσσ. Τριφυλ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Γραν. Τριχων. Ὑπάτ. κ.ά.) : Πέταξι 'νιὰ π'θαμὴ γατσόμαλλον ἀπ' τοῦ κρύου Τριχων. Ἐβγαζὶ γατσόμαλλα τοῦ πρόσονπου σ' Αἰτωλ. Κονρέφ', οὐδέ, γιατί γιόμουσις γατσόμαλλα Γραν. Σηκώθηκε τὸ κατσόμαλλό του ἀπὸ τὴν πεῖνα Μεσσ. Συνών. γαττομαλλήθρα, γαττομαλλίδα, γαττότριχα 2. 2) Τὸ βραχὺ καὶ δυσκατέργαστον ἔριον προβάτων ἢ αἰγῶν Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν. κ.ά.) Μύκ. Πελοπ. (Γορτυν. κ.ά.) Στερελλ. (Ἀράχ.

Γραν. Τριχων. κ.ά.) : Δὲ νέθουντι αὐτὰ τὰ γατσόμαλλα Ἀκρ. Ἀμ' γατσόμαλλα νέθ'ς, κὶ μαδάρι ἔτσ'; Ἀράχ.

γαττομάνι τό, Ἀθῆν. Πελοπ. (Γαργαλ. κ.ά.) γαττουμάν' Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὗς. **γάττα** καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -μάνι.

Πλήθος γαλῶν ἐνθ' ἄν. : Τί γαττομάνι ἦταν αὐτὸ ποὺ μαζεύτηκε ἀπόψε 'ς τὴν αὐλή μας! Ἀθῆν. Οὐλο τὸ γαττομάνι τῆς ρούγας εἶχε μαζωχτῇ ἀπόψε 'ς τὸ 'λιακωτό μας Γαργαλ. Ποῦθι μαζώχ'τι αὐτὸ τοῦ γαττουμάν' 'πόψ' κὶ δὲ μᾶς ἄφ'σαν νὰ κλείσουμι μᾶτ'! Ἀκρ. Συνών. γαττολάσι, γαττομάσι, γαττουλόκακο 1, γαττουλομάνι.

γαττομάννα ἡ, ἀμάρτ. κατ-θομάννα Σύμ.

Ἐκ τῶν οὗς. **γάττα**, παρ' ὃ καὶ **κάτ-θα**, καὶ **μάννα**.

Ἡ παραμελοῦσα τὰ τέκνα τῆς, ἡ ἀστοργὸς ὡς γαλῇ, μήτηρ : Μωρὴ κατ-θομάννα, 'ὲ δὰ λυπᾶσαι τὰ παιδάκια νὰ τ' ἀφίνης καὶ νὰ γυριάζης;

γαττομάσι τό, ἀμάρτ. γαττουμάσ' Εὐβ. (Μετόχ. Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ οὗς. **γαττί**, παρ' ὃ καὶ **γατσί**, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -μάσι.

Γαττομάνι, ὃ ἰδ. ἐνθ' ἄν. : Γαττουμάσ' ἔμασις 'δῶ μέσα κὶ μ' τρώγι τοῦ ψουμί Στρόπον. Τ' κακονχρόν' τοῦ γαττουμάσ' ἰδὰ π' μαζεύ'τι! Μετόχ.

γαττομάτης ἐπίθ. Ἡπ. Πελοπ. (Σουδεν.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. γαττουμάτ'ς Μακεδ. (Καταφύγ.) Στερελλ. (Ἀράχ. Τριχων.) κατ-θομ-μάτης Σύμ. κατ-τόμ-ματος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὗς. **γάττα**, παρ' ὃ καὶ **κάτ-τα** καὶ **κάτ-θα**, καὶ **μάτι**.

Σκωπτικῶς, ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς χρώματος κυανοῦ λίαν ἀνοικτοῦ, ὁμοιάζοντος πρὸς τὸ χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν τῆς γαλῆς ἐνθ' ἄν. Συνών. γαττουλομάτης.

Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. Στερελλ. (Ἀράχ. Τριχων.)

γαττόμηννας ὁ, ἀμάρτ. κατ-θόμηννας Ρόδ. γαττουμήνας Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ τῶν οὗς. **γάττα**, παρ' ὃ καὶ **κάτ-θα**, καὶ **μῆνας**.

Ὁ Ἰανουάριος (ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν παρατηρεῖται ἰδιαιτέρως ἔντονος γενετήσιος ὄργασμός τῶν γαλῶν) ἐνθ' ἄν.

γαττομούρης ἐπίθ. Πελοπ. (Γαργαλ.)

Ἐκ τῶν οὗς. **γάττα** καὶ **μούρη**.

Ὁ ἔχων μορφήν τοῦ προσώπου ὁμοιάζουσιν πρὸς τὴν τῆς γαλῆς, ὁ δύσμορφος : Τί νὰ δόνε κάνω τὸ γαττομούρη ποὺ μοῦ φέρουνε προξενιό; Ἀε νὰ μοῦ κουρεύεσαι, ρε γαττομούρη! (ὕβρ.). Συνών. σκυλλομούρης.

γαττομούτσουνος ἐπίθ. Πελοπ. (Γαργαλ.)

Ἐκ τῶν οὗς. **γάττα** καὶ **μουτσούνα**.

Γαττομούρης, ὃ ἰδ. : Χάσου ἀπὸ τὰ μάτια μου, γαττομούτσουνη!

γαττομπλή ἡ, Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὗς. **γάττα** καὶ **ὀμπλή**, δι' ὃ βλ. **ὀπλή**.

Εἶδος ἀγρίας βοτάνης, πιθανῶς ἡλιοτρόπιον τὸ τριχωτὸν (*heliotropium villosum*), τῆς οἰκογενείας τῶν τραχυφυλλωδῶν (*borraginaceae*). Συνών. τῆς γατσούλας τὰ ποδάρια, δι' ὃ ἰδ. γαττούλα 5δ.

